

WHAKATUPURANGA 1

HE MAHERE MAHI MŌ TE HANGARAU MATIHIKO
WHAKAARO ROROHIKO

WHAKAMĀRAMA

WHAKATUPURANGA

Ka wetewetea tētahi tūmahi rorohiko-kore ki ētahi tohutohu tika, tohutohu mārama, me kī, kia māmā ngā tohutohu (whakaaro hātepe). Ka taea te tuku tohutohu, ka tautohu mēnā kei te hē, ā, ka whakatika ai (te patuiro). Mā tēnei mahi e whakaatu ka taea e rātou te whakamahi i ō rātou pūkenga whakaraupapa hei wetewete i tētahi tūmahi ki ōna tohutohu iti nei.

WHAKAMĀRAMA

HOROPAKI

He tūmahi kore hangarau matihiko tēnei engari anō ngā akoranga e hāngai tika ana ki tēnei mea te hātepe me ōna āhuetanga. Ka taea e te kaiako te ako i ngā whāinga o te hangarau matihiko mēnā kāore āna taputapu matihiko.

Ka ako ngā ākonga he nui ngā hātepe o ia rā ka whai e rātou kia oti tētahi mahi. Ka whakaaturia ēnei e rātou mā te āta tuhi i tētahi hātepe e mōhio nei rātou, e mahi nei rātou i ia rā.

WHAKAMĀRAMA

AKORANGA RANGATIRA

Ko ngā akoranga rangatira ngā akoranga kua tohua e te whānau, te kura, te hāpori hei tino akoranga me mōhio te ākonga. Nō roto mai i tēnei mahere ako ka tino puāwai ēnei akoranga rangatira:

UARA/WAIARO

- Tautoko, āwhina, akiaki, poipoi i ngā tāngata katoa i ngā wā katoa.
- Tākaro i runga i te mauritau

MĀTAURANGA

- Ētahi hātepe he māmā, ētahi he uaua
- Ka whai take te hātepe i roto i ngā mahi katoa o te tangata
- Ka taea te whakamahi i te hātepe ki ngā wāhi katoa hei āwhina i te tangata

PŪKENGA

- Whakaaro ānō nei he rorohiko te tangata
- Whakamahi reo tohu kia tika
- Wetewete kaupapa taipā

WHAKAMĀRAMA

TE REO MATATINI

HE KUPU

Hātepe - Algorithm

Māmā - Simple/Easy

Uaua - Complicated/Hard

Mahi tuatahi, Mahi tuarua, Mahi tuatoru - Action/Step 1, 2, 3

Raupapa - Order/Sequence

Whakamātau - Test

HE RERENGA KŌRERO [HEI TAUIRA]

Ko te mahi tuatahi he... - The first step is...

Tuatahi ka... - First...

Ka mutu... - To end....

Tērā hoki he reo ā-hapū, ā-iwi ka taea te whakauru ki ngā mahi a ngā ākongā.

NGĀ RAUEMI

HE AHA

HEI

Tauira - Hātepe

Whakaatu i ngā āhuatanga o te hātepe māmā

Papa tuhi

Papa tuhi, hei whakaatu i ngā āhuatanga o te hātepe

Pene rākau/Pene

Tā/tuhi i te papa tākaro me ngā tohutohu

Papa tuhi (pepa, ipapa)

Tuhi i ngā tohutohu

Kāmera

Whakaahua i ngā mahi

TŪMAHI

TĒTAHI MAHI ĀKU I NGĀ ATA I MUA I TAKU HAERE KI TE KURA

1. Whakatauirahia tētahi mahi ka mahi e te kaiako i mua i te haeretanga ki te kura. Kia 3-5 ngā mahi. (Hei tauira: whakapaipai moenga, mahi kapu tī, tahitahi papa.)
2. Tuhia ki te papa tuhi hei tiro, hei pānui mā ngā ākonga. Pānui tahitia ngā kōrero kua tuhia kia mārama ai ngā ākonga ki āu mahi.
3. Tuhia he tauira anō engari tuhia ngā mahi kia hē te raupapa pēnei i te mahi tōhi. (Hei tauira: **1.** Pania te parāoa ki te pata. **2.** Panaia te pātene kia tīmata i te pūrere tōhi. **3.** Raua ngā parāoa ki roto ki te pūrere tōhi.)
4. Uia ngā ākonga mēnā kei te tika nga tohutohu o tēnei hātepe? Matapakihia ngā mahi me te raupapa tika. Whakamārama atu koia nei te mahi 'Patuiro' arā te āta tautohu me te whakatika hapa.
5. Tukuna ngā ākonga kia oti i a rātou tētahi hātepe māmā. (5-10 mēneti)
6. Whakarōpūtia anō ngā ākonga ki te wāhi kotahi. Tonoa ētahi kia pānui mai i ā rātou ake hātepe. Kia 3-5 ngā tauira.
7. Uia ngā ākonga mēnā kei te tika rānei ngā hātepe kāore rānei.
8. Mahi whakawhanake
  - A. Tukuna ngā ākonga kia oti anō pea he tauira anō engari āhua roa ake. Kia 5 pea ngā mahi. (5-10 mēneti).
  - B. Tukuna ngā ākonga kia oti he tauira he hapa kei roto. Ka mutu me hoatu tā rātou ki tētahi atu hei whakatika.
9. Matapakihia ngā āhuatanga i kitea e ngā ākonga mō tēnei mea te hātepe māmā. Uia rātou mēnā e mōhio ana rātou ki ētahi hātepe uaua (pēnei i te tohutohu tunu keke)

HE TAUNAKI MAHI

TĀ TE WHĀNAU

Tirohia te reta: Reta ki ngā Mātua: Tupuranga 1 - Tuhia tōu ake hātepe

- Whakawhiti kōrero mō ngā mahi i mahia e pā ana ki te hātepe māmā
  - a) He aha pea ngā hātepe māmā ka mahia i te kāinga?
  - e) Ka aha mēnā ka hē tētahi hātepe? Me pēhea e tika ai?
- Tuhi tahitia ētahi hātepe ka mahi e koutou ko tō whānau kia kite tāu tamaiti he hātepe i te kāinga, he hātepe i te kura, he hātepe kei ngā tōpito katoa o te ao

HE RETA TONO ĀWHINA KI NGĀ MĀTUA

[Whakauruhia te rā, te marama me te tau]

Tēnā Koe,

Ngā mihi maioha ki a koe, otirā tō whānau whānui. He pōhiri, he tono tēnei ki a koe kia āwhinatia tāu tamaiti me tēnei kaupapa ako.

KAUPAPA AKO

Te Hanga Hātepe - Tuhia tōu ake hātepe

WĀHANGA AKO

Hangarau | Hangarau Matihiko

TE WĀ

Wiki 1-2

HOROPAKI

Ko te hātepe (algorithm) tētahi akoranga rangatira hei akō mā ngā tamariki kia taea e rātou te āta tuhura i ngā āhuatanga o tētahi raru, ā, māna anō e āta whakarite huarahi kia ea taua raru.

Ka taea e koe te tautoko i tāu tamaiti:

- Whakawhiti kōrero mō ngā mahi i mahia e pā ana ki te hātepe māmā
- 1. He aha pea ngā hātepe māmā ka mahia i te kāinga?
- 2. Ka aha mēnā ka hē tētahi hātepe? Me pēhea e tika ai?
- Tuhi tahitia ētahi hātepe ka mahi e koutou ko tō whānau kia kite tāu tamaiti he hātepe i te kāinga, he hātepe i te kura, he hātepe kei ngā tōpito katoa o te ao

Ngā mihi

Nāku noa, nā

HE AROMATAWAI

NGĀ TAUIRA

NĀ _____ MŌ _____ RĀ _____

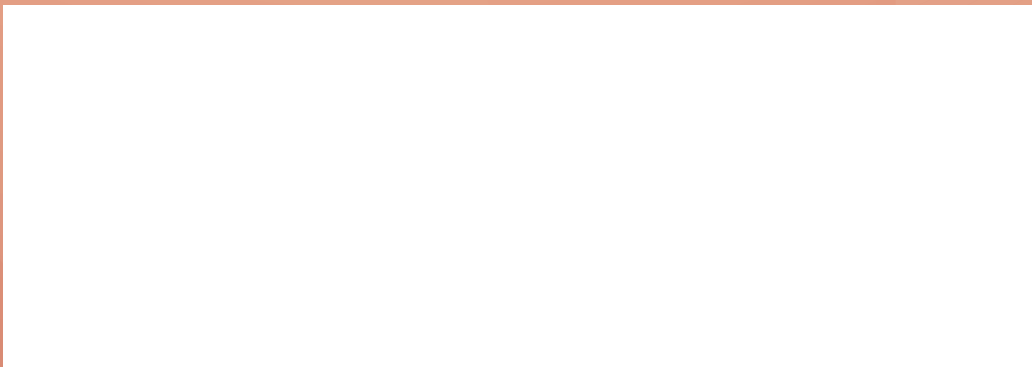
He aha ngā āhuatanga PAI

“He pai ki ahau ngā tohutohu me te ātaahua o te kēmu.”

He aha ngā āhuatanga KĀORE i te pai?

“Kāore i te pai ki ahau ngā tohutohu. Āhua rangirua ahau.”

He kōrero āwhina?

“Ka pai ake mēnā ka nui ake ngā taupā kia uaua ake te tākaro.”

